

BÚCSÚ BALATONKENESÉTŐL*

Noéh Ferenc, ny. adjunktus
BME Általános és Felsőgeodézia Tanszék

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) a balatonkenesei geodéziai kísérleti- és mérőtelepet ez évben megszünteti, és az 1967 óta Balatonkenesén tartott geodéziai mérőgyakorlatok helyszínét Gödre helyezi át. A mérőtábor búcsúztatására a BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszéke az utolsó mérőgyakorlat befejeztével, 2008. július 19-én (szombaton) összejövetelet szervezett, amelyre a korábban végzett hallgatóink közül sokan ellátogattak, és valamennyien nagyon jól érezték magukat. Az akkor és ott megrendezett szakmai továbbképzési program keretében a következő előadások hangzottak el:

- *Dr. Lovas Antal–Dr. Ádám József–Homolya András: BSc-MSc-PhD képzés, és a geodézia oktatása a BME Építőmérnöki Karán*
- *Noéh Ferenc: Egy és más a kenesei mérőgyakorlatokról*
- *Dr. Siki Zoltán: Robot mérőállomások, automatizált mérés és mérésfeldolgozás*
- *Dr. Rózsa Szabolcs: Az RTK-GPS és gyakorlati alkalmazása*
- *Kiss Albert: Geodézia mérőgyakorlat – ma és holnap*
- *Terepgyakorlat (műszergyakorlat: RTK-GPS és robot mérőállomás bemutatása, valamint az egykori terepgyakorlatok helyszínének bejárása).*

Az alábbiakban Noéh Ferenc előadásának szerkesztett változatát olvashatják.

Dr. Ádám József

*

A magyar műszaki felsőoktatás kezdetektől fogva nagy gondot fordított a gyakorlati képzésre, ezért az idők folyamán különböző néven, ma éppen építőmérnökinék nevezett kar hallgatói számára jóváhagyott tanterv is mindig előírta egy terepen lefolytatott geodéziai mérőgyakorlat elvégzését. Ennek a gyakorlatnak a helyszíne a 19. és 20. század fordulóján még Visegrád volt, majd *Bodola Lajos* professzor 1908-ban új terepet keresett; ettől kezdve a műegyetem hallgatói Nógrádverőcére jártak geodéziai mérőgyakorlatra [1]. Verőcén 1966-ban tartotta az 1. sz. geodézia tanszék az utolsó gyakorlatot, amely

* Fotók: Hodobay-Böröcz András

ezután átköltözött Balatonkenesére. Úgy tűnik, itt is kitelt az időnk, és újból visszatérünk a Duna mellé: az Építőmérnöki Kar a kenesei mérőtelep fenntartásának anyagi terheit a továbbiakban vállalni nem tudja, és ezért a mérőgyakorlatot a jövőben az egyetem alsógödi, a vízépítőmérnök-hallgatók számára létesített mérőtelepén kell lebonyolítanunk.

A balatonkenesei mérőtelep 1967-től 2008-ig összesen 42 nyáron át adott otthont a geodéziai mérőgyakorlatoknak. Ez idő alatt körülbelül tízezer egyetemi hallgató fordult meg ott; némelyikük kétszer vagy háromszor, sőt négyszer is. A gyakorlatokat vezető oktatók között akad olyan, aki – egymás mellé rakosgatva a nyaranta ott töltött napokat – életéből összesen három és fél évet élt a mérőtelepen.

Nem lesz talán érdektelen, ha Kenesét temetve megemlékezünk kezdeti napjairól.

Hogyan került a gyakorlat Balatonkenesére?

Az 1950-es évek végétől egyre több külföldi – elsősorban afrikai, arab és vietnami – hallgató tanult Budapesten, így a Mérnöki Karon is. A geodéziai mérőgyakorlat elvégzése természetesen az ő számukra is kötelező volt. A Nógrádverőcét Katalinpusztával összekötő úttól nem messze fekvő rakétabázis elhárító tisztjeit már az is nyugtalanította, hogy az út mentén dolgozó műegyetemisták mindenféle távcsövekkel nézelődnek körbe-körbe, de az meg különösen, hogy a fiatalok között számos idegen országbeli is akadt. A katonák szerették volna tehát, ha a geodéziai mérőgyakorlat számára a Műegyetem más helyszínt keres.

Kapóra jött, hogy az 1960-as évek elején megürült az a tábor, amelyet néhány évvel azelőtt építettek Balatonkenesének a Fűzfő felőli végén abból a célból, hogy ott a közelben zajló nagy vasút- és útépítési munkán dolgozókat elszállásolják. Ennek az építkezésnek a során a Kenese és Fűzfő közötti vasúti pálya és a vele párhuzamosan futó 71. számú közlekedési út két és fél kilométeres szakaszát helyezték át úgy, hogy a két pálya a Balaton medrébe került: aki 1962 nyarán arra utazott, az a vonat ablakából kinézve jobbra is, balra is vizet látott. A régi és az új pályák közötti területet később iszapágyúkkal töltötték fel. A közlekedési vonalak áthelyezésére azért volt szükség, mert a térképeken is ábrázolt Mába-pusztai

lőszfal-csuszamlás az utat meg a vasutat, és ezáltal a forgalom biztonságát évtizedek óta visszatérően veszélyeztette.

Azokban az években az egyetemi hallgatóknak az első év elvégzése után úgynevezett fizikai munka-gyakorlaton kellett részt venniük. A Mérnöki Kar hallgatói zömmel építkezéseken végeztek különféle segédmunkákat, a földmérő-szakosok pedig figuránsként dolgoztak. Jutott egy csapat egyetemi hallgató a MÁV kenesei pályaépítésének kiszolgálására is. Ezeket történetesen tanszékünk egyik oktatója, *Pribék Mihály* vezette. Neki és egy másik kollégánknak, *László Sándornak* szintén voltak MÁV-os kapcsolatai. Így történt aztán, hogy ők ketten felkeresték *Csanádi György* professzort, akkori közlekedés- és postaügyi minisztert, és elmondták neki: a pályaépítés befejeztével feleslegessé vált szállás-épületek alkalmasak volnának arra, hogy a Nógrádverőcéről kiszorulóban lévő mérőgyakorlaton részt vevő hallgatókat befogadják [2]. *Csanádi György*, aki korábban MÁV-vezérigazgató is volt, meg a Vasútépítési tanszék vezetője is, salamoni döntést hozott: a Kenese határában fekvő tábor épületeinek egyik csoportját a Magyar Államvasutaknak adta családos üdülő céljaira, a másikat pedig: három szállás-épületet és egy műhelyt az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemnek geodéziai kísérleti és mérőtelepül; a geodéziai és az út-vasút mérőgyakorlatok lebonyolításához. Később még az is komolyan szóba került, hogy a MÁV-üdülő, illetve a mérőtelep forgalmának kiszolgálására itt vasúti megállóhely is létesül.

Az átköltözést 1966-ban határozták el azzal, hogy a következő évi gyakorlatokat már Kenesén kell megtartani.

A balatonkenesei mérőgyakorlatok alaphálózatának kialakítása

A nógrádverőcei mérőgyakorlatok évtizedeken keresztül forgószínpad-szerűen zajlottak: négy nap időtartamban a hallgatók olyan, egyenként félnapnyi időigényű feladatokat oldottak meg, amelyek egymáshoz alig-alig kapcsolódtak. Az 1963. évi tanterv-reform változtatott ezen, és 1964 nyarán először a földmérőmérnöki szakon, 1965-től pedig a mérnöki szakokon már Nógrádverőcén is 12 napossá vált a mérőgyakorlat, amely egy komplex feladat egymáshoz kapcsolódó elemeit fűzte össze [1]. Egy ilyen szerkezetű gyakorlat lebonyolításához szükség volt állandó alapponthálózatra is.

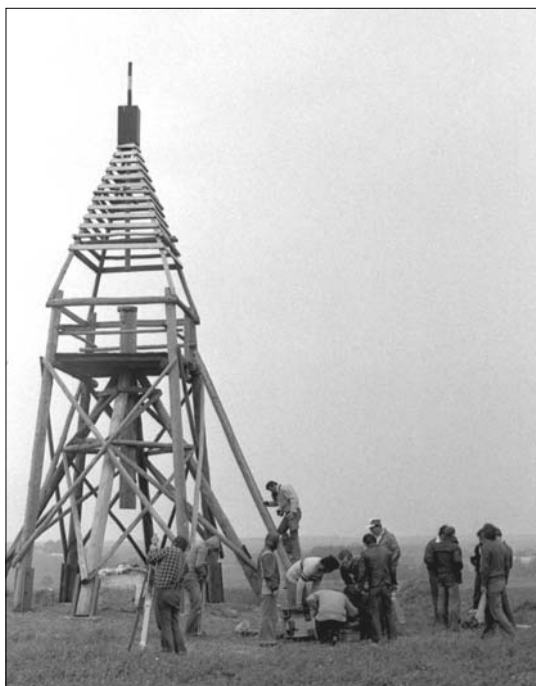
A balatonkenesei mérőgyakorlat vízszintes alapponthálózatát *Májay Péter* és *Sárdy Andor* tervezték meg és tűzték ki. A hálózat a környék uralgó ma-

Tellulométeres mérés a Felsőörsi-hegyről

gaslati pontján, a Sér-hegyen elhelyezett elsőrendű háromszögelési pontra, valamint a tőle négy kilométerre fekvő Hosszúmező nevű pontra épült: a mérőgyakorlati alpponthálózat tájékozását és méretarányát e két pont összekötő irányának azimutjából és hosszából vezették le. A *Sérhegy* és a *Hosszúmező* nevű pontokból határozották meg a Balaton költőjéről, a Soós Lajosról elnevezett Soós-hegyen létesített új pontot, majd a *Sérhegy*ből és a *Soóshegy*ből a Bögre-hegyen létesített újabb – *Bögrehegy* – háromszögelési pontot, amely azután egy helyi centrális hálózat középpontja lett. A centrálisnak öt kerületi pontja volt: a középkori Sándorfalva nevű település nevét őrző Sándor-hegyen létesített *Sándorhegy* nevű; a Máma-pusztá közelében kitérített *Mámapusztá* nevű; ezt követte maga a *Sérhegy*, majd a *Berek* és a *Lőcsoldal* nevű pont. A centrálison kívül a *Sérhegy*, *Bögrehegy*, *Berek*, *Soóshegy* pontokból egy diagonális alakzat is kialakult.

A geodézia hagyományainak megfelelően a hálózat valamennyi elsőrendűnek nevezett pontja egy-egy helyi dűlő vagy magaslat nevét viselte; ez alól csupán a Lőcsoldal volt kivétel. Ezt a nevet a pont – *Holéczy Gyula* javaslatára – Nógrádverőcére emlékezésül kapta: ott volt ilyen nevű dűlő, amelyik a nevét onnan vette, hogy meredeksége miatt csak löcsához kötött kerékkel lehetett leszekerezni róla.

IV. rendű hosszúoldalú sokszög vonal csatlakozó pontjának ellenőrzése

A centrális hálózat oldalainak átlagos hossza 686 méter volt.

A vízszintes alapponthálózatot a centrális hálózatban további négy, a mérőgyakorlat szóhasználatában negyedrendű pont, és a mérőtábor közelében, magának a telepnek a felmérése érdekében végzendő szabatos sokszögelés végpontjaiként szolgáló további két pont egészítette ki. Ezek 1-től 6-ig terjedő sorszámokat kaptak.

Az utolsó pontot, a Sándorhegy nevűt 1966 októberében tűzték ki [3].

A kitűzött pontok fölé ideiglenes jelek kerültek, amelyeket a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat épített. A Sérhegy mellett állványos gúlát kapott a Bögrehegy és a Berek, a többi ponton pedig – beleértve az 1–4 számú pontokat is – tripód épült. Később ezek elpusztultak vagy kicserélődtek. Az 1970-es években a Sérhegy fölé az Állami Földmérés vasbeton mérőtornyot épített; a fa tripódokat a 80-as években a tanszék acélcsövekből hegesztett szerkezetűekre cserélte. A Bereken álló gúlát 1985 körül, a Bögrehegyen állót 1995 körül a faanyag tönkremenetele miatt le kellett bontani.

A kitűzött hálózat szögmerését 1967 tavaszán Májay Péter és Zsilák István végezte el. A mérés jelrőlre történt. A szögmerési jegyzőkönyvek kallódnak

valahol, de az emlékezet szerint az iránymérést hat fordulóban végezték [3].

1967 tavaszán megtörtént a pontok állandósítása is. Az úgynevezett felsőrendű pontok esetében a jel (a gúlafő vagy a középrúd) függőlegesében 25×25×90 cm-es furatos csappal ellátott, a negyedrendű pontok esetében pedig 20×20×70 cm-es keresztvágású vasbeton hasábot helyeztek el. Az állandósítást Forgács István és Noéh Ferenc irányították.

A különösen gondos mérésnek, számításnak és állandósításnak köszönhetően a balatonkenesei mérőgyakorlat alapponthálózata rendkívüli pontosságú. A létesítését követő évtizedben egyre inkább tért hódító fizikai távmérőműszerekkel – kísérleti- és diplomamunkák során – végzett mérések rendre azt mutatták, hogy a pontok között távmérővel mért (és természetesen a vetületi síkra redukált), illetve a koordinátáikból számított távolságok között mindössze 1–2–3 milliméternyi az eltérés.

Sajnálattal kell megállapítani, hogy az eltelt évtizedek során a hálózat használhatósága jelentősen csökkent. A terepszintű pontjelek megvannak ugyan, de a föléjük épült ideiglenes pontjelek egy része hiányzik. A megmaradt tripódok közötti összelátás sok helyen megszűnt. Az irányvágások elvégzése a megváltozott tulajdonviszonyok miatt valószínűleg leküzdhetetlen nehézségeket jelentene. Van olyan pontunk is, amelyik már kerítéssel körülvett, vagyis a mérőcsapat által megközelíthetetlen területen áll.

A vízszintes alapponthálózat mellett a tanszék 1967 tavaszán magassági alappontokat is létesített. Ezek a pontok egy olyan, három és fél kilométer hosszú szintezési vonalra voltak felfűzve, amely egy balatonkenesei lakóház falában, illetve egy fűzfői vasúti átereszen elhelyezett országos szintezési alappont között vezetett. Ennek a vonalnak volt egy állandósított pontja, a mérőtelep B-épületének lábázatában elhelyezett csap, amelyből aztán egy igen hosszú, további nyolc pontot magába foglaló szintezési kör indult ki. Ezek a pontok a mérőtábor feletti dombokon: a Sándor-hegy, Máma-pusztá, Sér-hegy, Berek, Bögre-hegy, Soós-hegy dűlők területén helyezkedtek el, és gombos kővel voltak állandósítva. A szintezési hálózat mérését és számítását László Sándor végezte.

Apró érdekességként meg kell említeni, hogy a mérőtelep B-épületének lábázatába beépített szintezési csap elhelyezése némileg balul sikerült: a pont a kijelölt helyénél néhány centiméterrel magasabbra került, és így a ráhelyezett négyméteres szintezőlécet a fölötte benyúló eresztől nem lehetett függőlegesen tartani. Ezen az állapotban csak az épület lábázatának 1985. évi átépítése, illetőleg a pont azzal együtt járó áthelyezése segített...

Amint arról már szó esett, az 1964-ben bevezetett 12 napos mérőgyakorlat bizonyos kijelölt területen elvégzendő, egymással összefüggő feladatokból volt felépítve. Kezdetben ilyen – egyenként 4–5 hektáros – terület-darabból Balatonkenesén nyolc volt. Később ezek száma fokozatosan csökkent. Egyik területünk azért vált használhatatlanná, mert korábbi gazdája eladogatta ottani földjét-szőlejét, és az új tulajdonosok – körülkerítve telkeiket – ott üdülőket építettek. A másik – mezőgazdasági művelésre nemigen való – dűlőt fenyővel telepítették be, s a beerdősült terület immár alkalmatlanná lett a mérőgyakorlat céljaira. A harmadik területről azért kellett lemondanunk, mert megközelítése vált igen nehézkesé: a privatizáció során elkelt a mérőtelep szomszédságában fekvő anyagbánya is, ahonnan annak idején a Balatonba épült feltöltések anyagát termelték ki, s az új tulajdonos, aki kempinget létesített a szépen rendbe szedett területen, egy idő után elzárkózott attól, hogy az egyetemi hallgatók munkába induló csapatát ott átengedje. Így egyes mérőpályákat ezután csak igen nagy kerülővel lehetett megközelíteni. Nem hallgatható el: ezek a körülmények is hozzájárulnak ahhoz, hogy azok a fiatalabb oktatók, akik koruknál fogva kevésbé kötődhetnek még Balatonkeneséhez, könnyebb szívvel fogják feladni és feledni az ottani mérőgyakorlatokat.

Kenese és a környező falvak határa volt a helyszíne a földmérő-hallgatók számára előírt második geodéziai mérőgyakorlatnak is, és a topográfiai mérőgyakorlat éveken keresztül szintén a balatonkenesei dombokon folyt. Ezek a gyakorlatok a tanszékek szakmai kapcsolatait is erősítették, a gyakorlatvezetők között ugyanis az évek során szakterületünk olyan jelesei is megfordultak, mint *Lukács Tibor* (FÖMI), *Papp Zoltán*, *Péter Sándor* (BGTV), *Riegler Péter* (PGTV), *Bak Antal*, *Karczagi Imre*, *Mélykúti Mihály*, *Tremmel Ágoston* (MNTI).

Élet a kenesei mérőtelepen

Amikor 1967 kora tavaszán az elhagyott barakkokat megkaptuk, azok öntött beton padozatú szobáiban éktelen doh-szag uralkodott. A csak pár évnyi időtartamra igénytelenül megépített házak szigetelése addigra már semmire se volt jó; az épületek nedvesek voltak. Történtek ugyan erőtlen kísérletek arra, hogy ezeket az állapotokat megszüntessék, ezen a téren gyökeres változás azonban csupán a mérőtelep 1985. évi átépítésekor következett be. Addig a nyirkosság didergető levegője fogadta a félév szorgalmi időszakának végeztével, május közepe táján hagyományosan elsőként érkező földmérő-hallgatókat és oktatóikat.

A Sér-hegyi állványos gúla, 1972.

Az üres épületeket 1967-ben be is kellett bútorozni. A bútorzatot azokból a darabokból válogathattuk össze, amelyek az egyetem budapesti kollégiumainak selejtbútoraiként kerültek a raktárakba. A Kenesére fuvarozott emeletes vaságyak sodronyai az addigi hosszú használatban úgy kinyúltak, hogy közepükben nagy gödör keletkezett. Sok ágyba három helyett csak két – hosszában elhelyezett – matrac jutott [4]. Az amúgy se nagy szobákban a helyet a hallgatók számára teljesen felesleges éjjeliszekrény is foglalta. Ezekből a szörnyű darabokból néhány még ma is megvan. Ahány szoba, annyi fajta szekrény került a mérőtelepre. A ruhásszekrények egyik fele – a nyári gyakorlatra érkező hallgatóság számára ismét csak teljesen haszontalanul – akasztásra volt kialakítva. A szobákba hat vagy nyolc személy zsúfolódott be.

A kicsiny mosdóhelyiségek berendezése igen kezdetleges volt; a tisztálkodás legfontosabb helyszíne a Balaton lett. A vízellátás akadozott. A község vízvezeték-rendszere még nem volt kiépítve; a vizet az egykori barakk-telep MÁV-nak juttatott felén maradt kút szolgáltatta. Ha az igen nagy melegben megnövekedett fogyasztást az a kút már nem tudta kiszolgálni, az ottani gondnok számára kézenfekvő volt, hogy az egyetemi tábor felé menő vezetékkel kell elzárni.

Vízhiány esetén az ivóvizet kezdetben a Sándor-hegy irányába eső völgyben található Margit-forrás-

tól, később a régi 71-es út mentén – a tábortól mintegy fél kilométerre – foglalt Árpád-forrásból hoztuk. Akik nem szerették a MÁV-üdülő kútjának vas ízű vizét, azok állandóan forrásvizet ittak.

Természetesen csatornázás sem volt még; szükség esetén a mérőtelep sarkában épített sokszemélyes árnyékszéket használtuk. Ez az 1985. évi átépítés során szűnt meg. A mosdás és mosogatás során keletkező szennyvíz csendesen szivárgott egy át-ereszen keresztül a Balaton irányába. Az épületek átépítése és a tó körüli csatornahálózat valamivel későbbi elkészülte közti időben ez a szennyvíz is, meg a mellékhelyiségek többi szennyvize is egy zárt rendszerű tárolóba gyűlt, amelyből időnként szippantó kocsni vitte el a megtermelt anyagot. Ha a tartálykocsni nem érkezett idejében, akkor a mérőtelep hátsó udvarán rossz illatú tócsák keletkeztek. A kocsik különben nem mentek nagyon messzire: a mérésekre kivonulóban az utak mentén gyakran viszontláttuk az elszállított termékeket.

A tábori élet meglehetősen szigorúan szabályozott rendben folyt. A fél nyolcas munkakezdés előtt öt perccel a hallgatói szobák kulcsát a szobaparancsnoknak le kellett adnia a táborvezetői helyiségben, s a szobákba a továbbiakban – ebédig – se ki, se be nem lehetett menni. A tanszéki hivatalsegéd, *Besenyey István* (*Pipás Pista* bácsi) fél hétkor megnyomott egy gombot, amire a hallgatói szobák folyosóit ékelen csengőszó verte fel. Ám ez nem ébresztette fel a hallgatótársakat: ők ilyenkor vígan fordultak a másik oldalukra. Volt esztendő, amikor a tanári kar tagjai viszont az Omega együttes örökzöld slágerének a hangjaira voltak kénytelenek ébredni. Az oktatói épület egyik szobájában maximális hangerőre kapcsolt lemezjátszóból jött az utasítás: „Hétalvók, hej, keljetek most fel; Frédi jött hozzánk el!”

Az 1980. évben végzett levelező hallgatók kenesei mérőgyakorlata (oktatók: *Bánhegyi István*, *Krauter András*, *Riegler Péter*, *Farkas Ervin*)

Nógrádverőcéről Kenesére költözött két öreg zöld faház is, amelyek ott is, és egy darabig itt is (a korábban kovács-műhelyként szolgáló rozszant épület, a későbbi raktár valamelyes rendbe szedéséig) műszerraktárként szolgáltak. A faházak a három szállásépület közül az akkor még U-alakú legnagyobbik mögött álltak; egészen a mérőtelep épületeinek a már többször említett felújításáig.

A műszereket és felszereléseket a Kenesén a raktáros szerepét betöltő hivatalsegéd kollégáink – *Besenyey István*, *Forgó Flórián*, *Kapitány László* – kicsiny kártyák ellenében adták ki. A kártyákon még a kiadandó műszer gyártási vagy leltári száma is fel volt tüntetve, s minden mérőcsapat csak a neki járó műszert vagy felszerelési tárgyat kaphatta meg. A csapatokat vezető oktatók a hallgatók számára a mérési jegyzőkönyvlapok tárolására szolgáló számozott jegyzőkönyvtokokat osztottak ki, amelyek összefogásához egy gumipánt is járt. A mérőgyakorlatra való felkészülés része volt, hogy *Schalegger Antal* és *Szaládi Károly* a Kenesére utazó műszereket és felszerelési tárgyakat a megelőző hetekben módszeresen átvizsgálták, kiigazították és megjavították; a mérőszalagokat a tanszéknek egy kijelölt fiatal oktatója komparálta; és a negyedik hivatalsegéd, *Polgár Imréné* Rózsi néni gumiszalagból újabb pántokat varrogatott az előző évben elvesztettek pótlására.

A kenesei ebédet és kezdetben a vacsorát a tanszék gépkocsival rendelkező oktatói – legtöbbször *Forgács István*, *Holéczy Gyula*, *Pribék Mihály* – szállították a fűzfői ipartelep konyhájáról. Az ellátásért a nagy szállásépület (az akkor még U-alakú „A”-épület) melegítő-konyhájának ablakához kellett járulnunk, ahonnan a fehérbe öltözött takarító-személyzet adta ki az alumínium tányérokba kiporciózott menziszt, amelyhez szörnyű, mindig zsírosnak érzett alumínium

evőeszközöket kaptunk. Óriási előrelépésnek tűnt, amikor – jó pár év múlva – ezeket műanyag edényekre és rozsdamentes evőeszközökre cserélték.

A mérések feldolgozása, vagyis a számítási és rajzi munka részint az ebédlő-helyiség étkezés után többé-kevésbé zsírmentesített asztalain, részint az U-alakú épület két szárnyának öblében elhelyezett kerti asztalokon folyt. Itt különben volt egy pingpongasztal is, örök konfliktusok forrása: munkaidő alatt nem lett volna szabad játszani rajta, ám a munka

egyik csapat számára korábban, a másik számára későbbben fejeződött be. Egy esetben nem volt vita, ha a vezető oktató a csapatát éppen a kényelmesen nagy felületű pingpongasztal köré ültette le, s így azt sporteszközből munkaeszközzé lényegítette.

Meleg nyári délutánokon, a munka befejeztével a mérőtábor népe szívesen ment le a közeli Balatonhoz. Ezen a partszakaszon ahhoz, hogy valaki úszásra is alkalmas mélységű vízhez érjen körülbelül száz métert kellett gyalogolnia az iszapos mederben. Az 1960–70-es évek különösen meleg nyarain a terület-szintezés gyakorlatot a vízépítőmérnök-hallgatók némelykor egy ilyen mederrészt felmérve végezték el.

A Balaton-parti nádason egy stég vezetett át, amelyet *Besenyei István* és *Kapitány László* a fürdésre még igencsak alkalmatlan hőmérsékletű vízben állva minden tavasszal megépített, majd a jég kártételeinek megelőzésére minden ősszel elbontott. Voltak olyan évek, amikor a víz elhínárosodása széles sávban alkalmatlanná tette a tavat a fürdésre, s volt olyan is, amikor a Balaton felszínét gusztustalan hab borította.

Estéknént – egyébként mindmáig – ki-kirajzott a tábor népe. Kezdetben még megvolt a „Zsindelyes” nevű csárda, ahol jó balatoni borok mellé füstölt kolbászt és szalonnát lehetett kapni. A falubeli kedélytelen vendéglő ennek a csárdának a későbbi hiányát nem tudta feledtetni. A falunak az ifjúság számára vonzó szórakozóhelye a „Vadrózsa” nevű hely volt és maradt, amelyért sose vonakodtak – a derekas napi igénybevétel után sem – két és fél kilométert oda, s ugyanennyit vissza gyalogolni. Évekig állott a fele út táján, a 12-es kilométertáblánál egy lángossütő is; akinek kevés volt a vacsora, ott pótolhatta: egy forint húszt fillér volt egy lángos. További nevezetes hely volt Farkas bácsinak a Soós-hegy oldalában fekvő szőlője, amelynek borospincéje előtt jókat lehetett iszogatni az öregnek különben bicskanyitogatóan savanyú boraiból. Farkas bácsi azt is megengedte, hogy az ifjúság táborüzet rakjon ott.

A táborüzetek különben kezdetben mindig a mérőtelepen kívül voltak. A hallgatóság – szinte mindig a mérőcsapatot vezető oktatóval együtt – alkonyat táján kiment valahová a hegyoldalba, gyűjtött némi rőzsét, és tüzet gyűjtött. A csapat által vásárolt egy-két liter bor senkinek nem értett meg (ki-ki tudta a saját mértékét), de ahhoz elegendő volt, hogy szalonnasütés után csendesen elnótázzassunk a parázs mellett. Hanyatt dőltünk a kakukkfű-illatú júniusi estében, néztük a csillagos eget, és dúdoltuk a szebbnél-szebb népdalokat, amelyeket akkor még csaknem mindenki ismert. Gyönyörű szerelmek és tartós barátságok katalizátora is volt Kenese. E tekintetben

a helyzet talán nem is változott, ám táborüzet rakni az utóbbi években már csak kizárólag a mérőtelep kijelölt helyén volt szabad, s a hallgatóság népdal- és nótakincese egyre siralmasabbá vált.

A kezdeti táborrendhez hozzátartozott még, hogy este 10-kor zárták a kaput; ennél tovább még engedéllyel se volt szabad távol maradni. Az első esztendőben még a faluba tervezett eltávozást is be kellett jelenteni. 11 órától életbe lépett a csendrendelet; akkortól zenét hallgatni, nótázni már tilos volt. Éjfélkor volt a kötelező lámpaoltás, amelyet olyan szigorúan vettek, hogy még a tanári épület szobáinak ablakán is bekopogtatott az éjjeliőr: „Tanár úr, éjfél elmúlt, tessék a lámpát eloltani!”

A balatonkenesei mérőtelep történetéhez hozzátartozik még, hogy életútjának delelőjén, 1985-ben épületei jelentős felújításon mentek keresztül. A korábbi „A”-épületet elbontották, és – az U-forma öblét is beépítve – emeletes formában építették fel újra. A megnövekedett alapterületnek köszönhetően megnagyobbodott az ebédlő, létesült két rajzterem, a hallgatóság egy kisebb főzőkonyhát meg komfortos mellékhelyiségeket kapott, és megszűntek a négyágyasnál nagyobb szobák. Az oktatói kar elszállásolására használt „B”-épületben is létesült egy konyhahelyiség, egy táborvezetői iroda meg egy társalgó, és itt is komfortosabbá váltak a mellékhelyiségek, csakúgy, mint a hallgatókat kiszolgáló harmadik házban, a „C”-épületben. Mind a „B”, mind a „C”-épületet újraszigetelték.

Volt ugyan olyan mérőgyakorlat, amelynek tizenkét napjából tíz és fél napon át zuhogott az aranyat érő májusi eső [5], ám derült időben *Egry József*nek, a Balaton festőjének ege borul a tábor fölé, és a kék meg a zöld minden árnyalatában játszó víz felett a tihanyi apátsági templom két tornya öröködik. A Fűzfői-öböl mögött a Felsőörsi-hegy sötétlik, vele szemben a síófoki szállodasor tömbjei csillognak.

Mindez hiányozni fog.

Az első balatonkenesei mérőgyakorlat 1967. május 22-én kezdődött. Az utolsó mérőgyakorlat Balatonkenesén 2008. július 17-én ért véget.

Források:

- [1] *Dr. Horváth Kálmán – dr. Czako János – dr. Tikász Emese: A külső terepi mérőgyakorlatok jelentősége és szerepe a geodézia oktatásában; Geodézia és Kartográfia, LIV/10; 2002.*
- [2] *Pribék Mihály közlése*
- [3] *Dr. Forgács István közlése*
- [4] *Dr. Tikász Emese visszaemlékezése szerint*
- [5] *Dr. Krauter András emléke*

OLIMPIAI GEODÉZIA*

Mind köztudott a 29. nyári olimpiai játékokat augusztus 8. és 24. között rendezték Kína fővárosában, Pekingben. Azt azonban már kevesen tudják, hogy a hiteles távolságméréseket geodéták

végzik a rangosabb világversenyeken, így a pekingi olimpián is. Minden olyan versenyszámban, ahol a sportolók teljesítménye hosszegységben mérhető (távolság, magasság), ott földmérőmérnökök végzik a méréseket. A geodéta eszközeinek nemcsak szabatosnak, de bonyolult technikai megoldásával támogatásával képesnek is kell lennie arra, hogy a világ tudtára is hozza a sportoló eredményét.

Gyönyörű, ugyanakkor felelősségteljes mérnöki feladat egy ilyen volumenű versenyen a szakmát képviselni. Nem meglepő tehát, hogy nemcsak a földmérők felkészültségének, hanem műszaki berendezéseiknek is a legmagasabb színvonalat kellett képviselniük. Hosszú évek óta minden világversenyen, olimpián a *Leica Geosystems* műszereit használják a különböző versenyszámok hitelesítésére. A pekingi olimpia kiemelt fontosságú esemény volt, éppen ezért a *Leica Geosystems* saját szakembere – *Roland Reiser* – is felügyelte a nyolc *Leica Geosystems* mérőállomás működését.

A 2000. évi Sidney-i olimpia óta *Roland Reiser* tagja a nemzetközi *Leica Geosystems* távmérő csapatnak. *Roland* a mostani olimpián, mint hiteles méréseket bonyolító szakember vett részt. Pekingben a csapat öt földmérő-mérnököt állt, akik a méréseiket a *Leica TCA1205+* mérőállomásaival hajtották végre. A magas műszaki igények a lehető legprecízebb, legmodernebb berendezést követelték meg. Segítségükre volt egy speciális alkalmazás az *Athletics**, amit a *Leica Geosystems* kifejezetten a sportrendezvények támogatására fejlesztett ki. A program lehetővé teszi, hogy a műszert bárhol felállítva képes legyen csak a kérdéses helyre rámérve rögtön számolni a távolságot – azaz a sportoló teljesítményét –, legyen az diszkosz- vagy kalapácsvetés, súlylökés, gerelyhajítás, távolugrás vagy éppen rúdugrás. Elég csak a becsapódás helyét meg-

* Fizetett cég- és termékbemutató

határozni, a műszer méri a távolságot, majd rádióan keresztül a központi gépre küldi azt, és pár másodperc múlva már meg is jelenik a kijelzőkön a sportoló teljesítménye.

A játékok nemcsak a sportolóknak, hanem a háttérben a szakembereknek is hatalmas erőpróbát jelentettek. Az olimpiát lebonyolító teljes műszaki csapat – közel 450 fő – több mint 420 tonna műszaki felszerelést használt fel, vagy éppen tartott működésben az olimpia ideje alatt. A 28 sportág 302 versenyt 37 különböző helyszínen rendezték, ami nem könnyítette meg a műszaki csapat dolgát. Az olimpián az eredmények mérésének feladata nagy felelősséget rótt a mérnökökre, hiszen nemcsak a stadionban lévő 90 ezer ember, de a TV-közvetítések által mintegy 3,5 milliárd néző követte a játékokat, éppen ezért a hiba megengedhetetlen volt. Egy ilyen mérvű rendezvényen a geodéta minden eszközének tökéletesen és hibamentesen kell működni. Szükség van a mérnök teljes koncentrációjára, maximális profizmusára és a műszerek teljes összhangjára. Mindezt tíz olimpiai napon keresztül, hét különböző számban, számonként több mint 60 méréssel.

„Leírhatatlan érzés aktívan részt venni a világ legnagyobb sportrendezvényén, ahol az emberek stressz-szintje az eget veresí, látni a versenyzők bukását és felemelkedését, rekordok születését, hallani a tömeg morajlását; eközben nekem mégis teljesen nyugodtnak kellett maradnom, és a maximális teljesítményt kihozni mind magamból, mind műszeremből egyaránt.”

Roland Reiser, Leica Geosystems

* Amennyiben további információt szeretne kapni a *Leica Geosystems* Atlétika műszerprogramról úgy hívja az Aktív Vevőtámogatás részlegünket Tel: 30/415-7503

Summary

As widely known the 29th Olympic Games were held between 8th August and 24th in Peking. It is less known however that in every case where the performance of a player can be measured in length or distance land surveyors are applied. In these cases the applied measurements tools must be reliable and accurate together with being able to communicate the results.

Szerkesztette: *Závodi Péter* földmérőmérnök
[*Leica Geosystems Hungary Kft./Geopro Kft.*]

3D ADATGYŰJTÉS ÉS MODELLEZÉS

Nemzetközi konferenciát tartottak Székesfehérváron

A Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kara 2008. augusztus 27-én nemzetközi konferenciát rendezett Székesfehérváron, a Kar Földügyi és Térinformatikai Tudásközpontjában. A konferencia fő témája az épített környezetben történő 3D adatnyerés és modellezés volt, kiemelkedő eseményét képezve a Karon 2008. augusztus 23–29. között 3D városmodellek témakörben megtartott UNIGIS nyári egyetemnek is.

Márkus Béla professzor úr megnyitó szavait követően *Schultz György*, a város Polgármesteri Hivatalának kabinetigazgatója köszöntötte a megjelenteket.

A találkozó első előadója *dr. Gross Miklós*, az Eurosense Légi Térképészeti Kft. vezetője volt, aki a 3D adatnyerés típusait és az új fejlődési irányokat ismertette, mely már mindenképpen túllép az analóg térképek kétdimenziós megjelenítésén. Előadásában felhívta a figyelmet a valóság virtuális modellezéséhez szükséges integrált rendszerek alkalmazásának fontosságára. A fejlődés irányát jelzi a háromdimenziós modellből előállítható, s mérésre is alkalmas fotorealisztikus ábrázolások felhasználása.

Peter Schreiber, a svájci Leica Geosystems légi távérzékelési eszközeinek üzletvezetője előadásában kiemelte a legkorszerűbb Lidar (Light Detection and Ranging – fényérzékelés és távmérés) rendszerű lézerszkennert (ALS60), mely az eladott termékek számát tekintve igen népszerű a technikát alkalmazók körében. Előadásában nagy hangsúlyt fektetett az ún. MPIA (Multiple Pulse in the Air) technika bemutatására, melynek segítségével ugyanolyan repülési magasságból sűrűbb adatfelvétellel is lehetőség nyílik.

Őt követte *Osskó András*, aki a Fővárosi Földhivatal szakmai főtanácsadójaként, valamint a FIG 7. Bizottságának vezetőjeként a 3D-kataszter és az ingatlannyilvántartás újabb lehetőségeiről és a felmerülő problémákról számolt be. Előadásának fő témája a nagy számban épülő irodaházak, üzletközpontos és soklakásos társasházak nyilvántartása, a lakások és helyiségek kezelési problémáinak ismertetése volt.

A lézerszkennelés földi, légi és ipari felhasználásáról a Riegl műszerek is forgalmazó Burken Kft. igazgatója, *Kandra Lajos* tartott előadást, melynek során részletesen a földi lézerszkennelés alkalmazásait mutatta be. A lézerszkennelés eredményeként, akár több millió pontból álló pontfelhőt (a mérési pontok halmaza 3D-ben) is létrehozhatnak, melyben a pontok eléri a 4–7 mm-es pontosságot. Ezt a technikát hazánkban is egyre gyakrabban használják, többek között a kulturális örökségvédelemben,

valamint autópálya-, hídépítés esetében, továbbá a villamosenergia iparban. A meglehetősen költséges felmérésbe történő befektetés hamar megtérül, előnye ugyanis a rendkívül gyors, pontos és gazdag adatfelvétel akár nehezen megközelíthető, illetve rendkívül részletgazdag műtárgyak esetében.

A Varinex ZRT. képviselőjében *Falk György* igazgató felvázolta a 3D-ben digitalizált objektumok feldolgozásának, modellezésének lehetőségeit. Előadásában példákon keresztül ismertette a lézerszkenneléssel készített pontfelhő kiértékelésének, vektorokká alakításának lehetőségeit, melyekhez a Rapidform, illetve ezt követően a SolidWorks nevű programok szükségesek. Falk úr előadásának zárásaként egy szenzációs technológiáról (PolyJet Matrix) számolt be, mely digitális térbeli modellek kinyomtatására (analóg modellek kialakítására) alkalmas. A 3D nyomtató segítségével egyszerre kétféle alapanyag használata is lehetséges, melyek keverékéből a nyomtató kompozitanyagot tud létrehozni, felhasználni a nyomtatás során.

A konferencia központi előadását *Franz Leberl* professzor, a grazi Műszaki Egyetem dékánja, a Microsoft Virtual Earth programjának tudományos vezetője tartotta „Az emberi környezet 3D-modellezése az interneten” címmel. A Microsoft és az osztrák Vexcel cég együttműködése révén jött létre a Virtual Earth nevű program, melynek segítségével a földfelszínről készült igen részletes, 15 cm/pixel felbontású légifelvételből előállított ortofotók a weben megtekinthetők, szemléltethetők. A Google Earth vetélytársának számító program a www.maps.live.com Internet címen keresztül érhető el. Az előadás során *Leberl* professzor összefoglalást adott a Virtual Earth eddigi történetéről. 2006 novemberétől folynak a fejlesztések a 3D-s városmodellek megjelenítésére, melyek bővítése folyamatosan zajlik, a jelenlegi tervek szerint 2009 derekéra 600 városban tehetünk majd virtuális sétát. A programban alkalmazott igen jó felbontású újabb problémákat vet fel, pl. nem sérti-e ez a képeken szereplő járművek tulajdonosainak személyi jogait. A légifelvétel kiértékeléséhez a Virtual Earth a korábbi Seadragon program továbbfejlesztett változatát, az ún. Dragonfly-t használja. A Dragonfly segítségével a légifelvétel kiértékelése automatikusan történik, az épületek valamint a növényzet, fák esetében. A személyiségi jogok védelmében jelenleg a gépjárművek automatikus felismerésének módszerét fejlesztik, melyek helyét felismerve, járműveket a rendszer eltünteti, a környező pixelek színintezí-

tásához alakítja. Fontos térinformatikai vonatkozás továbbá, hogy az ESRI ArcGIS 9.3 verziójú programjában már lehetőség nyílik a Virtual Earth adataival való kombinációra.

A Virtual Earth bemutatása mellett Professor úr még egy újdonságról számolt be, mely az interneten a konferenciát megelőző héten, 2008. augusztus 20-án debütált. Ekkor jelent meg a Microsoft Photosynth nevű alkalmazása, mely átfedéssel fotózott kétdimenziós képek egymáshoz illesztését, helyi koordináta-rendszerbe helyezését és automatikus tájékozását végzi el. Az alkalmazásban tehát a weblapra látogatók saját felvételeiket tölthetik fel, melyeket a rendszer automatikusan csatol egymáshoz. Az összefűzött képek tartalmának részletessége így az oldalra töltött képektől függ (<http://photosynth.net>). Az előadás meghallgatható a Geoinformatikai Kar honlapján: http://www.geo.info.hu/portal2007/index.php?option=com_content&task=view&id=510&Itemid=1

A konferencia záró előadását az izraeli Yona.PMS cég (Mérnöki Tanácsadó és Menedzsment Kft./ Engineering Consulting & Management Ltd.) két képviselője, *dr. Mario S. Hoffman* és *Edmundo J. Botner* tartották. Egyedi felmérési technikájuk alapja, hogy a mozgásban lévő gépjárműre szerelt kamerák fel-

vételeket készítenek, melyekhez az autóba szerelt távolságmérő-műszer és GPS együttese adja meg a térbeli elhelyezéshez szükséges adatokat, valamint mindez egy központi számítógépes rendszerben kapcsolódik össze. Másodpercenként kb. 10–15 db felvétel készül, mely kilométerenként kb. 55 Mbyte-nyi adatot jelent, a képfelvétel időpontját azonban a felhasználó tetszőlegesen állíthatja be, így pl. várakozáskor nem készülnek felvételek. A rendszer használata kiemelkedő szerepet játszhat a közlekedési hálózatok felülvizsgálatánál, megtervezésénél, valamint építkezéseknél. A felvételeken ugyanis az utófeldolgozás során mérések végezhetőek, s a megfigyelési-mérési pontok megjelölhetőek. A megjelölt pontok adatai egy adatbázisban tárolódnak, pontos földrajzi koordinátákkal, melyek segítségével a későbbiekben a helyszínen is visszakereshetőek.

Az előadások végén, illetve a szünetekben lehetőség nyílt személyes kérdésfeltevésekre is, ahol az előadók készséggel álltak rendelkezésünkre.

A konferencia végeztével már nem maradhatott kérdés a hallgatóság számára, hogy mekkora jelentőséggel bír napjainkban a háromdimenziós adatnyeréssel, feldolgozással és megjelenítéssel kapcsolatos tudomány.

Kollár Szilvia, Tolnai Katalin

MEGYEI FÖLDHIVATAL-VEZETŐK TANÁCSKOZÁSA

A megyei földhivatal-vezetők országos értekezletét 2008. október 1–2. között Egerben, a Heves Megyei Földhivatalban szervezésében tartották.

Horváth Gábor főosztályvezető megnyitóját után *Fister György*, a megyei földhivatal vezetője adott egy átfogó ismertetést a vendéglátó Heves Megyei Földhivatal feladatairól, tevékenységéről és a megye történelméről. Ezt követően a szakterületet érintő aktuális feladatokról, eseményekről adtak tájékoztatást a minisztérium képviselőjében megjelent vezetők.

Dr. Máhr András szakállamtitkár értékelte a földhivatalok pénzügyi, gazdálkodási rendszerét. A földhivatalok új pénzügyi gazdálkodásra való áttérése sikeres volt. Ezért a rendszert jelenlegi formájában a minisztérium fenn kívánja tartani. Ez évben likviditási gondok nem jelentkeztek. A tervezett 24,1 Md Ft bevétel minden bizonnyal teljesülni fog. Gond a bérkerettel van, a várható többlet bevételek ellenére. A minisztérium 1,5 Md Ft maradványt tervezett a jövő év eleji likviditási gondok megelőzése érdekében. Emelni kívánják a jövő évi személyi előirányzatot.

A földhivatalok befizetési kötelezettsége 2009-ben 52,8 M Ft-al csökken.

2008. június 1-jétől a vagyongazdálkodási előírások szigorodtak. Ingatlan fejlesztési tervet kívánunk összeállítani, hogy az erre fordítható keretet a leghatékonyabban tudják felhasználni.

Dr. Latkóczy Olga osztályvezető tájékoztatást adott az ingatlan-nyilvántartást érintő jogszabályváltozásokról. Elmondta, hogy újra rendezni kellett a beruházásokkal érintett ingatlanokkal kapcsolatos kérdéseket, mert a bankok a kölcsönök folyósítását a tulajdonjog meglétéhez kötik. Újraszabályozták ezen ingatlanok esetében a beruházási terület, mint művelési ág változás átvezetése érdekében benyújtott kérelmekhez kötelezően előírt mellékleteket és azok tartalmát. Külön szabályokat alkottak a kiemelt jelentőségű beruházásokra. Azt, hogy mi tekinthető ilyen beruházásnak, minden nagyberuházásnál külön kormányrendelet fogja szabályozni.

A termőföldről szóló törvény módosításával kapcsolatban ismertette, hogy jogi személy 1994. július

27. előtt tulajdonában volt termőföldet apportként továbbviheti. Ez országosan mintegy 8000 ha területet jelent.

A termőföld csere szigorítását szabályozó 2008. évi XXXVI. törvény 2008. augusztus 1-jével lépett hatályba. Eszerint termőföldet csak termőföldre lehet cserélni, azt is egyéb feltételek megléte esetén. Szigorodtak a termőföld ajándékozásának szabályai is. A szigorítás oka a korábbi szabályok kijátszása volt.

Szólt az elővásárlási jog, illetve az előhaszonbérleti jog gyakorlásához kötődő kifüggesztési (tájékoztatósi) kötelezettségről, és ennek díj vonzatáról. A nyilvánosság biztosítása érdekében ezeket a hirdetményeket a kormányzati portálon is meg kell jelentetni.

Dr. Riegler Péter főszerkesztő ismertette a lapkiadással kapcsolatos eddigi gondokat, tapasztalatokat és azt az eredményt, hogy a lap megjelenítésében volt jelentős időbeli elmaradást sikerült megszüntetni. Tájékoztatót adott a lap 60 éves évfordulója alkalmából tervezett jubileumi számmal kapcsolatos tervekről és az eddigi előkészítő munka eredményeiről.

Dr. Nagy Olga osztályvezető a termőföld védelméről szóló törvény néhány módosításáról adott tájékoztatást.

A földhasználati nyilvántartásba bejelentett művelési ág változás, hasonlóan az ingatlan-nyilvántartásba bejelentett változáshoz, díjmentes.

Szabályozták a beruházási tevékenységhez kötődő talajvédelmi szakhatósági közreműködést annyiban, hogy termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére irányuló eljárásban az MGSZH szakhatóságként működik közre. A jogszabály előírja a talajvédelmi terv készítését is.

A haszonbérleti szerződésekkel kapcsolatos eltérő eljárási rend egységesítése is megtörtént. Jelentős változások és szigorítások várhatók a Ket. rendelkezéseiben 2010-től, így pl. a földvédelmi, földhasználati ügyintézési határidő 10 nap lenne. Kérték ennek újra gondolását. A szakhatósági közreműködésért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak elszámolásának kérdése nem tisztázott. Célszerű lenne, ha ezt a díjat a szakhatóság esetenként a földhivatal felé közölné, a földhivatalnak ezt az összeget a saját eljárási díjának részeként kell kezelnie.

Befejezésül az ideai parlagfű elleni védekezés tapasztalatait ismertette. Az ellenőrzött terület nagysága az elmúlt évhez képest 33%-kal nőtt. A védekezés nem volt sikeres, a pollentartalom átlagos értéke magas volt. A növényvédelmi hatóság a feldolgozásban elmaradt.

Bencze István vezető főtanácsos elmondta, hogy több panasz, észrevétel érkezett a földhivatali dolgo-

zók magánmérnöki tevékenységével kapcsolatban. Ezt feltétlenül szabályozni és szigorítani kell. Kezdeményezték, hogy földhivatali dolgozó az inatlan-nyilvántartási térkép tartalmát érintő magánmunkát ne végezhesenek. Igazságügyi szakértői tevékenységet pedig saját megyéjében nem végezhet.

Az állampolgári jogok biztosa kifogásolta az osztatlan közös felosztási munkák gyakorlatát. Itt a kialakult használatot, ha az jogszerű figyelembe kell venni.

Országosan jelentkező feladat a vezetékjog alapításával kapcsolatos munkák indítása. Az eddigi tapasztalatok és kifogások figyelembevételével főosztályi rendelkezéssel fogják biztosítani az egységes földhivatal eljárási rendet.

Dr. Mihály Szabolcs, az MFTTT elnöke összefoglalta a Társaság aktuális feladatait. E tekintetben nem lehet figyelmen kívül hagyni a földügyi igazgatásban dolgozó több ezer szakembernek a Társasággal szembeni szakmai elvárásait. Öröndetesen nőtt a szakosztályok és a vidéki csoportok aktivitása, bővült a Mérnöki Kamarával való érdemi együttműködés.

Az értekezleten lehetőséget kapott *dr. Csikesz Tamás*, a DFT Hungária ügyvezető igazgatója, hogy ismertesse a működés fejlesztési és pályázati tanácsadással foglalkozó cég által ajánlott képzési lehetőségeket, amelyek EU támogatással, közalkalmazottak számára tudnak indítani.

A képzések a nyelvi képzés, illetve továbbképzés, a számítástechnika, a vállalkozás és gazdálkodás világa (ami gyakorlatilag a menedzsment ismeretek megszerzésére irányul), a kommunikációs készség, a konfliktus kezelés készségének elsajátítására terjednek ki.

Dr. Kovács Gyula főosztályvezető ismertette a minisztériumon belül ez év márciusában végrehajtott szervezeti módosítást. A Humánpolitikai és Igazgatási Főosztály egyik kiemelt feladata a TÉR bevezetésének biztosítása. A rendszert a MeH telepíti, itt egy sor kérdés még nem tisztázott.

A tervezett képzések szervezése, a szerződés kötések rendben megtörténtek, a pénzügyi háttér biztosított.

Igazgatási feladatok körébe tartozott az egységes földhivatali iratkezelési szabályzat kialakítása. Ennek számítástechnikai háttérét a FÖMI fogja megoldani.

Dr. Mihály Szabolcs főigazgató tájékoztatást adott arról, hogy a TAKARNET hálózatnak a kormányzati gerinchálózatra való csatlakoztatása – néhány körzeti földhivatal kivételével – megtörtént. Bővült a TAKARNET felhasználói köre. Jelenleg 8,5 ezer külső felhasználó részéről havi 350–450 ezer tulajdonlap lekérdezés történt. A térképi adatszolgáltatás most még lényegesen kevesebb, ez mintegy 7,5–8 ezer lekérdezés/hónap. A bevételek elszámolása rendezett.

Ismertette a DATR rendszer bevezetésével kapcsolatos követelményeket, nevezetesen a teljes megfelelést a DAT szabványban lefektetett definíciókkal, a közhiteles változásvezetés feltételeinek biztosítását, és szerves integrálódást a meglévő TAKAROS folyamatokba. Felsorolta a betöltési és áttöltési lehetőségeket a DAT, az ITR és a DataView állományokból.

Tájékoztatást adott arról, hogy befejeződött az aktív GNSS hálózat fejlesztése. Ennek eredményeként az országban összesen 34 állomás működik. Egyre szélesebb körű használata felveti a szakmai szabályozás, a referencia hálózatok létesítésének feltételeit, jogosítványok kiterjesztésének kérdéseit, a transzformációs kérdéseket és hagyományos hálózataink fenntartásának kérdéseit. Itt már most is jelentős eltérések tapasztalhatók az egyes megyék gyakorlata között.

Ezt követően ismertette a „Földhivatali adatok elektronikus non-stop szolgáltató rendszere ügyfél-

kapun keresztül” című kiemelt projekt lebonyolítási és szervezeti struktúráját. Az eredményes végrehajtás biztosítása érdekében – a földhivatali munkatársak bevonásával – egy operatív irányító csoport létrehozását tervezik.

Dr. Papp Iván hivatalvezető kérte a hivatalok vezetőit, hogy az MFTTT alapszabály módosításával kapcsolatos észrevételeiket tegyék meg. Tájékoztatást adott arról, hogy Földügyi Szakosztály létrehozását tervezik úgy, hogy minden megyében ennek egy tagozata működjön. Célszerű lenne a Társaság jelenlegi nevének megváltoztatása is úgy, hogy ebben a földügy, mint a társaság jelentős számú tagsága által végzett tevékenység is megjelenjen.

A két napos értekezlet az elhangzott kérdéseket érintő konzultációval és Horváth Gábor főosztályvezető köszönő szavaival, záró értékelésével fejeződött be.

Dr. Riegler Péter

VENDÉGEK KENYÁBÓL

2008. június 24-én a Fővárosi Földhivatal vendégeiként, a Budapesti 1. sz. Körzeti Földhivatalban járt egy négyfős kenyai delegáció, Ms. Dorothy Angote, a kenyai Földügyi Minisztérium szakcsoportfőnöke vezetésével.

A küldöttség a kenyai földinformációs rendszer bevezetése kapcsán, Mr. Robin McLaren úr (Know Edge Ltd.) javaslatára látogatott hazánkba, megismerni a magyarországi gyakorlatot, illetve a feladatok ellátók tapasztalatait. Ennek keretében látogattak el hivatalunkba is, ahol dr. Szabó Zsolt hivatalvezető és Osskó András vezetésével fogadtuk őket.

A néhány perces udvariassági bemutatkozások után valódi szakmai eszmecsere kezdődött. Kenyai vendégeink előző nap a minisztériumban, majd a FÖMI-ben megismerték nyilvánosságunk általános szerkezetét, elveit, s most ennek a gyakorlati megvalósulására voltak kíváncsiak az iktatástól a határozat megcímzett, tértivevénnyel ellátott borítékolásáig.

Az épületet körbejárva nagy érdeklődéssel tekintették meg

az ügyfélhívóval felszerelt, tágas ügyfélszolgálatunkat, illetve iratbeadási részlegünket. Figyelmüket csak fokozta, mikor az elhangzott adatokból megtudták, hogy naponta akár ezer ügyfél is megfordul hivatalunkban, a napi irat beadás is ezres nagyságrendű, s ebből következően a kimenő napi postánk is több ezer. Ezek a számadatok még inkább felkellették érdeklődésüket a számítógéppel kezelhető térképi, illetve ingatlan-nyilvántartási rendszereink iránt.

A delegáció; jobb szélén Ms. Dorothy Angote

Több konkrét ügyet intéztünk el, folyamatosan magyarázva az iratok tartalmi előírásait, az intézkedéseket, közben válaszolva a folyamatosan felmerülő kérdésekre is.

Az ügyek intézése mellett kiemelten érdekelte vendégeinket az iratok tényleges fizikai útja és nyomon követhetősége, valamint ehhez kapcsolódóan a számítógépes nyilvántartási rendszerünk védettsége, ellenőrizhetősége. Ennek megfelelően nagy elismeréssel hallgatták tájékoztatásunkat a BIIR teljes körű, folyamatos naplózó funkciójáról. Megelégedéssel nyugtázták, hogy beadáskor a beadványhoz tartozó valamennyi iratpéldányt vonalkóddal látunk el, majd ezt követi az ehhez szorosan kapcsolódó iktatás, s ennek eredményeként az iratok folyamatos digitális nyomon követhetőségi lehetősége.

A küldöttség vezetője, Mr. Robin McLaren úr

Majd egy jó hangulatú közös ebéd után a digitális térképekkel és azok változásvezetésével ismerkedhettek látogatóink. Egy épületfeltüntetési vázrajz átvezetése során jól szemléltethettük az egységes ingatlan-nyilvántartási rendszerünk lényegét, amikor a változás átvezetése egymásra épülten egyszerre megtörténik mind a térképen, mind a tulajdoni lapon.

Az előadásokat követően Ms. Dorothy Angote a látogatásukat lezáró köszönetében kihangsúlyozta, hogy nagyon értékesnek

és tanulságosnak tartja látogatásukat. Biztos benne, hogy nagyon sok mindent tudnak majd hasznosítani a hallottakból, az otthoni munkájuk során.

Sándor József
hivatalvezető-helyettes
Budapesti 1. sz. Körzeti Földhivatal

VILLÁMINTERJÚ TÓTH LÁSZLÓVAL A MAGYAR HONVÉDSÉG GEOINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT ÚJ SZOLGÁLATFŐNÖKÉVEL

2008. július 25-től új vezetője van a katonai térképész szolgálatnak. A szolgálat hivatalos elnevezése, szervezete is nem olyan régen változott. Új beosztásáról és a szolgálat feladatairól kérdeztem *Tóth László mérnök ezredest*, a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat (MH GEOSZ) szolgálatfőnökét.

■ *Pályázni kell egy ilyen posztra, vagy parancsba adják a kinevezést?*

● Több NATO tagországban a beosztásokat és a beosztáshoz tartozó rendfokozatot pályázattal lehet elnyerni. Nálunk is vannak előmeneteli tanfolyamok, illetve pályázattal is lehet pályázni, de a beosztások nagyobb része az előljáró javaslatára, vagy döntése alapján kerül feltöltésre. Esetemben is ez történt. A korábbi szolgálatfőnök, illetve a HM Honvéd Vezérkar főnök javaslatára a honvédelmi miniszter nevezett ki ebbe a beosztásba és léptetett elő ezredessé.

■ *Mi változik és mi marad változatlan a vezetőváltás során?*

● A GEOSZ feladata jól meghatározott. Összhangban van a NATO alapelvekkel (térképészeti és katonaföldrajzi, valamint meteorológiai támogatás végrehajtása), illetve vannak magyar sajátosságok is (állami topográfiai térkép előállítás, szakhatósági feladatok végrehajtása, szabályzatszerkesztés és kiadás fel-

adatai). A szolgálatfőnök dolga a feladat-végrehajtás tervezése és irányítása, a feltételek (pénzügyi, anyagi, személyi stb.) megteremtése.

Hiszek a mindennapi munkában, a folyamatos helyzetértékelésben és a szükséges korrekciók végrehajtásában, az együttműködésben és együttműködésben a társ szervekkel, a megrendelő (hazai és külföldi, védelmi és nemzetgazdasági célú) igényeinek maradéktalan kielégítésében, a katonai térképész, meteorológus és szabályzatszerkesztői hagyományok folytatásában. Nem kis feladat a jelenlegi megszorító intézkedések mellett megbízható, korszerű és naprakész térképészeti (és meteorológiai) terméket előállítani és szolgáltatni a megrendelő számára.

■ *A Honvédelmi Minisztérium honlapján a GEOSZ tevékenységéről, a szolgálatfőnök szakmai életrajzáról bárki tájékozódhat. Innen tudható, hogy Tóth László 1980-ban földmérőmérnökként végzett a BME-n, 1985-ben lépett katonai pályára, s azóta lényegében ugyanabban az intézményben dolgozik egyre magasabb beosztásokban. Összefoglalható-e röviden a célok és szervezet változása az eltelt bő két évtizedben?*

● Mindenki által ismert tény, hogy a katonai topográfiai térképezés nagy hagyományokkal rendelkezik. A másik tény, hogy az adott méretarány-tar-

tományban (1:25 000–1:500 000) minden szelvényt el kell készíteni, illetve időnként fel kell újítani.

Nézzük az elmúlt időszakot. A 80-as években Magyarország a Varsói Szerződés tagja, 150 ezres hadsereggel rendelkezik, a katonai térképek szovjet szabvány szerint készülnek és titkosak. Utóbbi tény nagyon megnehezítette a térképek polgári célú hasznosítását, illetve a topográfiai térképezésben kettősséget okozott. Az évtized végén megkezdődött a korszerű térképezés alapjainak lerakása.

A 90-es évek elején megváltozott a politikai-társadalmi rendszer; 1992-ben megszűnt a térképek titkossága. Előbb a *partnerség a békéért* programban való részvételünk, később a NATO tagságunk generálta a térképváltás szükségességét. Fontos mérföldkő a magyar térképezésben a földmérési és térképészeti tevékenységet szabályozó törvény megjelenése.

Napjainkig megvalósult a térképváltás első része. A térképkészítés digitális alapokon történik, elkülönült a térképészeti és katonaföldrajzi támogatást végző és irányító, illetve a térképészeti termékeket előállító szervezet. Megjegyzem, mindez a hadsereg létszámának állandó csökkentése, teljes átalakítása és szükséges korszerűsítése, valamint a NATO csatlakozás, a missziós feladatok végzése *mellett* történt.

■ *Mi indokolja, hogy a szervezet neve is nemrég módosult?*

● 2007. január elsején három korábbi katonai szervezet, a MH Térképész Szolgálat, a MH Meteorológiai Szolgálat valamint a MH Szabályzatszerkesztő Intézet és Központi Nyomda részeiből létrehozásra került az MH GEOSZ.

■ *Mennyiben előnyös vagy előnytelen, hogy a katonai meteorológia és a szabályzatkiadás a szolgálatához tartozik?*

● Azon túl, hogy ez az összevonás a haderő-átalakítás következménye, el kell mondanom, hogy a katonai térképészet és meteorológia összevonása egy szervezetbe kézenfekvőnek látszik több okból is: földtudományokkal foglalkozó szakterület mindkettő; több országban (NATO tagállamban) hasonló szervezetek kialakítása már megtörtént, illetve a NATO-ban létezik az úgynevezett GEOMETOC (térképészeti-meteorológiai-oceanográfiai) támogatási feladat.

A szolgálati könyvek és főnökségi kiadványok tervezése, szervezése, a kiadói tevékenység végzése,

valamint az említett kiadványok raktározása a HM Térképészeti Kht. (HM Tkht.) közelsége, illetve az ott található korszerű nyomda megléte következtében került át az új szervezetbe. A katonai térképészetet – remélem nem tűnik szerénytelenségnek – a pontosság és megbízhatóság jelzőkkel említik együtt. Be kell vallanom, a szerkesztőktől még mi is tanulhatunk precízséget, odafigyelést, elkötelezettséget.

■ *Mennyiben különül el a szolgálat és a katonai térképészet tevékenysége, milyen a kapcsolat a hajdan*

összetartozó két intézmény között?

● Mielőtt az MH GEOSZ és a HM Tkht. kapcsolatáról beszélnék, el kell mondanom, hogy én a katonai térképész szolgálat tevékenységébe e két szervezeten kívül a csapattérképészek (a velük szorosan együttműködő térképellátók) és a katonai oktatási intézményekben térképészeti és katonaföldrajzi ismereteket oktatók által elvégzett fontos munkát is beleérttem.

Az MH GEOSZ és a HM Tkht. tevékenysége nem választható el egymástól. A térképészeti szakfeladatok, a térképészeti ellátás és a kapcsolódó feladatok, továbbá a nyomdai tevékenységek tekintetében az MH GEOSZ a tervezés előkészítésében és megfelelő teljesítés koordinálásában, felügyeletében és ellenőrzésében vesz részt.

■ *Várható-e, hogy most már hosszabb időre megjegyezhetjük a katonai térképészet két intézményének nevét, vagy további névváltozásra, szervezeti átalakulásra számíthatunk?*

● Az 1986 óta tartó szervezeti átalakítás, létszámcsonkítás hatása sajnos a szakmai tevékenységünkben is megjelent. Napjainkban a helyzetet – habár nem vagyok jós – hosszabb távra stabilizálódni látom. Remélem, a minőségi változtatások és a tervezhető programok időszaka következik.

Mivel a HM-ben átalakítják a részben gazdálkodási tevékenységet folytató közhasznú társaságokat, így valószínűleg a HM Tkht-t a jövő évtől más névvel kell illetnünk. Ma úgy tűnik, hogy ez a változás a szakmai tevékenységet, illetve a két szervezet kapcsolatát lényegesen nem fogja érinteni.

■ *Szerkesztőségünk nevében stílusosan jó erőt, egészséget kívánok Ezredes úr új beosztásához, és további nívós, sikeres tevékenységet a katonai térképészet mindkét intézményének.*

Dr. Busics György

AZ MFTTT INTÉZŐBIZOTTSÁG ÜLÉSEIRŐL

A Magyar Földmérési és Térképészeti Társaság Intézőbizottsága a nyári időszakban sem szakította meg folyamatos munkáját. Mivel azóta már a szeptemberi értekezlet is lezajlott, most két ülésről adhatunk egyszerű tájékoztatást. – Mindkét munkaértekezletre a FÖMI Bosnyák téri székházában került sor dr. Szabolcs Mihály, az MFTTT elnöke vezetésével.

Az IB tagjai: dr. Ágfalvi Mihály, dr. Alabér László, Bartos Ferenc, Biró Gyula, dr. Gross Miklós, Hidvéginé dr. Erdélyi Erika, dr. Klinghammer István, dr. Márkus Béla, dr. Mihály Szabolcs, dr. Papp Iván, Szabó Gyula, Uzsoki Zoltán, Winkler Péter, dr. Zentai László. Az IB ülések állandó meghívott résztvevői: Horváth Gábor, dr. Riegler Péter és Várnay György.

A június 10-i ülésről kimentését kérte: dr. Ágfalvi Mihály, dr. Alabér László, Bartos Ferenc, Biró Gyula, dr. Gross Miklós, Horváth Gábor és dr. Zentai László; valamint Várnay Györgyöt (egyéb elfoglaltsága miatt) Ringhofer János képviselte.

Szeptember 25-én dr. Ágfalvi Mihály, dr. Gross Miklós, dr. Papp Iván, dr. Zentai László, Horváth Gábor és Várnay György maradt igazoltan távol.

Július 10-én elsőként az Alapszabály került napirendre. *Dr. Papp Iván* előzetes tájékoztatása és némi vita után döntöttek arról, hogy a tervezet kisebb módosítással a következő ülés napirendjén ismét szerepel majd, s hogy azt a tagok is véleményezhetik a honlapon.

A második napirendben *dr. Riegler Péter* főszerkesztő ismertette a Geodézia és Kartográfia folyóirat szerkesztőbizottságának új összetételét és egyúttal kérte az IB tagok segítségét ahhoz, hogy az alkalmazott/ipari geodéziai cikkek nagyobb számban legyenek jelen a lap hasábjain.

Az Egyebek napirendi pont alatt az IB megtárgyalta a következő évi Vándorgyűlés előkészítésével kapcsolatos feladatokat. Egyhangú döntéssel meg egyeztek arról, hogy a Vándorgyűlés helyszínére való pályázati felhívás felkerül a honlapra, illetve ezzel párhuzamosan e-mailben is el kell azt juttatni minden érintett területhez, augusztus végéig várva a jelentkezéseket a „házigazda” szerepére.

Végül az IB értékelte a nyár elején tartott szakmailag kiemelkedően eredményes NKP konferenciát, valamint a nagy érdeklődést kiváltott nyíregyházi rendezvényt. Az IB megköszönte a Földmérési és Távérzékelési Intézetnek, az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálynak, a Nemzeti Kataszteri Program Kht.-nak valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földhivatalnak a rendezvények sikerét nagymértékben segítő támogatást.

Végül a *Herczeg Ferenc* által az IB-nek előterjesztett Földügyi Enciklopédia kiadása került napirendre.

Az ezzel kapcsolatos anyagi támogatásról és a végleges formáról még nem történt végleges döntés.

Szeptember 25-én ismét az Alapszabály módosítása volt az első napirendi pont. Megállapodás született arról, hogy az Alapszabályt a honlapon a tagok megtekinthetik és véleményüket beküldhetik az előszóban megadott e-mail-címre, melynek határideje november 10.

Második napirendben *dr. Riegler Péter* tájékoztatta a jelen lévőket a Geodézia és Kartográfia szakfolyóirat 60. évfordulójára tervezett ünnepi számának elképzeléseiről. Az már biztos, hogy a jubileumi kiadvány csak jövőre fog megjelenni, az pedig, hogy teljesen külön ünnepi számként, vagy csupán az adott hónap lesz „ünnepi ruhába” öltöztetve, a költségvetés függvénye. A lap tartalmára vonatkozó témák már megfogalmazódtak és a szerzőkkel való egyeztetés is folyamatban van.

A következő napirend a tagnyilvántartással foglalkozott. *Dr. Alabér László* főtítkárhelyettes beszámolóját elfogadta az IB, mely sajnós éppen arról szólt, hogy előrelépés nincs a tagnyilvántartás megújításában. Ehhez nagyobb mértékben lesz szükség a területi vezetők hatékonyabb együttműködésére is. Az MFTTT titkárság a nyilvántartási listával segítő munkájukat.

A Vándorgyűlés 2009. évi megrendezésére a területi csoportok jelentkezései alapján a következő lehetőségek közül lehet választani: Budapest, Nyíregyháza, Székesfehérvár, Sümeg. Az IB elfogadta a jelentkezéseket és felkérte a főtítkárt a helyszínek megtekintésére azzal a kikötéssel, hogy a helyszínt év végéig kell kiválasztani.

A Lázár-deák emlékéremre a következő IB ülésre várja az IB tagjainak javaslatát, mert azt a decemberi választmányi ülés elé kell terjeszteni.

Egyebekben az alábbi témákat tárgyalta a Intézőbizottság:

- December 4–5-én Társaságunk a Magyar Földmérő és Geoinformatikai Vállalkozások Egyesületével közösen rendezi meg a „Geodézia-Gazdaság-Informatika” c. konferenciát, melynek előkészületei rendben folynak;
- November 5-én a Magyar Tudományos Akadémián *Kogutowicz Manó* emlékülés lesz 14.00 órai kezdettel, majd utána emléktábla avatása a Széchenyi rakpart 8. számnál 16.00 órától. Az IB egyhangúlag elfogadta, hogy az emléktáblához 50.000 Ft támogatást nyújt a társaság;
- Végül *Biró Gyula* tájékoztatást adott arról, hogy az idei INTERGEO-ra sajnós nem sikerült több magyar szervezetet közösen bemutató standot felállítani.

Kenderes Dóra, MFTTT ügyvezető titkár

HALÁLOZÁS

Sajnálattal értesítjük olvasóinkat, hogy a közelmúltban Vagács Géza és dr. Berencei Rezső kollégánk hunyt el. Róluk későbbi számunkban emlékezünk meg.

AZ MFTTT 2008–2009. ÉVRE TERVEZETT ŐSZI-TÉLI PROGRAMJA

Időpont	Helyszín	Előadó és az előadás címe	Szervező
2008			
Október 13. (hétfő) 12.00 h	BME	<i>Laky Sándor</i> : Differenciális evolúciós algoritmus geodéziai alkalmazási lehetőségei	Geodéziai Szakosztály
Október 22. (szerda) 15.00 h	ELTE	<i>Dr. Márton Mátyás</i> : A Virtuális Glóbuszok Múzeuma Kogutowitz-féle gömbjei	Kartográfiai Szakosztály
Október 27. (hétfő) 12.00 h	BME	<i>Bátyi Ferenc</i> : Metró 4 geodéziai feladatainak kivitelezése	Geodéziai Szakosztály
November 04. (kedd) 14.00 h	FÖMI	<i>Herczeg Ferenc–dr. Alabér László</i> : Digitális topográfiai adatbázisok és térképek létrehozásának nemzetközi tapasztalatai	Topográfiai Szakosztály
November 05. (szerda) 14.00 h	MTA	Kogutowitz Manó emlékülés és emléktábla avatás	Szakmatörténeti Szakosztály és Rédey István Geodéziai szeminárium közös szervezése
November 10. (hétfő) 12.00 h	BME	<i>Homolya András</i> : Szemelvények a számítástechnika történetéből	Szakmatörténeti Szakosztály és Rédey István Geodéziai szeminárium közös szervezése
November 11. (kedd) 14.00 h	HM	Intézmény-látogatás a HM Térképészeti Kht.-ban. Kérjük előzetesen jelentkezni november 7-ig a 201-8642-es telefonszámon.	Szeniorok Tóth Ágoston Klubja
November 12. (szerda) 15.00 h	ELTE	<i>Gercsák Gábor</i> : Marsigli térképezése az Oroszlán-öbölben	Kartográfiai Szakosztály
November 24. (hétfő) 12.00 h	BME	<i>Noéh Ferenc</i> : Szólások, mondások a geodéziában	Szakmatörténeti Szakosztály és Rédey István Geodéziai szeminárium közös szervezése
December 3. (szerda) 15.00 h	ELTE	<i>Hidas Gábor</i> : Az interaktív tábla és a térkép	Kartográfiai Szakosztály
December 8. (hétfő) 12.00 h	BME	<i>Dr. Völgyesi Lajos</i> : Eötvös-inga felújítása és vizsgálata	Geodéziai Szakosztály
2009			
Január 22. (csütörtök) 16.00 h	FÖMI	Évzáró-évnnyitó baráti összejövetel	Szeniorok Tóth Ágoston Klubja

Sajnos teljes programot még nem tudunk közölni, mert több előadás szervezése még folyamatban van. Kérjük rendszeresen látogassanak el honlapunkra: www.mfttt.hu, ahol minden rendezvényről és az esetleges változásokról is naprakész pontossággal és részletességgel tájékozódhatnak!

A helyszínek pontos címe:

- BME – Általános- és Felsőgeodézia Tanszék, Budapest, XI. ker. Műegyetem rkp. 3. K. épület 3. em. 52.
- ELTE – Északi tömb, Budapest, XI.. ker. Pázmány P. sétány 1/A VII. em. 7.21. Kari tanácsterem
- FÖMI – Tanácsterem, Budapest, XIV. ker. Bosnyák tér 5. I. emelet
- HM – Térképészeti Kht. Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 7–9.
- MTA – Magyar Tudományos Akadémia, Budapest V. ker. Roosevelt tér + Széchenyi rakpart 8.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Lázár deák Térképészeti Alapítvány és az Országos Széchényi Könyvtár Térképtára pályázatot ír ki a

„Digitális Magyar Térkép 2008”

A hagyományos kartográfiát tekintve az igazi kihívást nem a számítógépek alkalmazása jelenti, hanem a térbeli adatstruktúrák kezelését megoldó rendszerek kidolgozása, ezek teljesítőképességének gyors növekedése, valamint a térképészeti modellkészítéshez és a számítógép-orientált tematikus módszerekhez való rugalmas alkalmazkodás. Ez a folyamat a hagyományos papírtérkép mellett új térképészeti eljárásrendszert igényel, ami közvetlenül befolyásolja a térkép befogadóképességét is.

Fel kell készítenünk a változásokra a felhasználókat, ezért egy virtuális bemutatóval fórumot kívánunk teremteni arra, hogy a jövővélehetőségekről – amely már igencsak jelen van – a kiállítást felkereső látogatóinknak módjuk legyen ismereteket szerezni. E versennyel a fejlődés dinamikája mellett az új termékek bemutatkozására is szeretnénk lehetőséget biztosítani.

Előzetesen három kategóriát jelölünk meg, amelyekre nevezni lehet:

- kereskedelmi forgalomba kerülő kartográfiai CD-ROM-k,
- kereskedelmi forgalomba nem, vagy csak korlátozottan kerülő kartográfiai CD-ROM-k.
- ún. távoli elérésű térinformatikai adatbázisok. (Az előbbi két kategóriába tartozó művekből 2-2 CD-ROM-t a kísérő dokumentációval kérünk beküldeni, míg az utóbbiból beküldendő az ingyenes hozzáférést – csak olvasói – biztosító jelszó, valamint a felhasználó tájékozódását segítő ismertető is.)

Az Országos Széchényi Könyvtár vállalja, hogy a Térképtár olvasóterméből (és csakis onnan) interneten elérhető adatbázisokba az olvasói betekintheznek, de azokból semmiféle eszközzel adatot kinyerni nem enged.

A beküldött darabokból rendezett kiállítás előre láthatóan **2009. március 20-tól – 2008. április 30-ig** lesz megtekinthető az Országos Széchényi Könyvtár VI. szinti Térképtárának olvasótermében, könyvtár nyitvatartási ideje alatt.

Kérjük, hogy a pályázaton való részvételével segítse elő a magyarországi térkép-kultúra elmélyítését.

Pályázat határideje: 2009. január 31.

Beküldendő művek száma: minden nevezni kívánt művet két példányban kell elküldeni.

Cím: Országos Széchényi Könyvtár Térképtára, H-1827 Budapest

Dr. Zentai László, az alapítvány elnöke

Dr. Plihál Katalin, OSZK Térképtár o.v.

Továbbá az Országos Széchényi Könyvtár vállalja azt is, hogy e műveket az MNB, illetve az AMICUS integrált könyvtári információs rendszeren keresztül ismertté teszi.

E kiállítással az ilyen „dokumentumokat” készítő cégek és szervezetek számára is lehetőséget szeretnénk biztosítani, hogy ne csak szakmai érdeklődők értesüljenek időről-időre a digitális kartográfia új, nagyon dinamikusan fejlődő világáról.

*

„Szép Magyar Térkép 2008”

cím elnyerésére, amelyre minden magyar térkép-készítő és -kiadó műhely korlátlan számú kizárólag **saját maga** által készített és 2008-ben közreadott művel pályázhat határainkon innen és túlról.

A pályaműveket szakértőkből és laikusokból álló zsűri értékeli és díjazza, amelynek elnöke az Országos Széchényi Könyvtár Főigazgatója. (A térképvásárlók többsége sem szakmabeli, így értékelésük akár jelzés is lehet az alkotók számára.)

Pályázni lehet az alábbi kategóriákban

- idegenforgalmi térképek és atlaszok (beleértve a város-, az autós és turistatérképeket),
- iskolai térképek és atlaszok,
- tudományos térképek és atlaszok,
- kartográfiai sorozatok. (Sorozatnak az azonos logóval és/vagy címlappal díszítéssel ellátott művek tekinthetők. Részük csak egyedi művek között indulhatnak e versenyben, függetlenül attól, hogy megjelentetésük és/vagy készítésük anyagi feltételét ki vállalta magára.)

A zsűri fenntartja magának a jogot, hogy a megnevezett kategóriák mellett más díjat is kiadjon.